
ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ

HAZİRAN 2015

Mesleki Çalışma

FELSEFE TEBLİĞLERİ

Bu dosyadaki metinler, 2015 Haziran döneminde yapılan mesleki çalışmalardan seçilmiştir. Bilindiği gibi Haziran döneminde; İHL/İHO Meslek Dersleri, DKAB ve Kültür Dersleri öğretmenlerimizin katılımıyla komisyonlar oluşturuldu. Bu komisyonlarda, belirlenen ana başlıklar çerçevesinde isteyen öğretmenlerimiz tebliğler/bildiriler sundular ve katılımcı öğretmenlerimiz tarafından müzakere edildi. Bildiriler ve dile gelen görüşler raportörler tarafından bir araya getirildi. İllerde birleştirilerek Genel Müdürlüğümüze gönderilen bu dosyalardan **uygun görülüp seçilen bazı bildiriler (müzâkere metinleri hariç) “Eylül-2015 Mesleki Çalışmalarda”** öğretmenlerimizin görüş alışverişine ve tekrar müzâkeresine sunulmaktadır. **Bu dosya, içindeki bildiriler veya sunum metinleri, yayımlanmış bir eser, salt akademik bir çalışma veya Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne hazırlanan bir kitap ve rapor değildir.**

Ortaöğretim kurumları yönetmeliğinde belirtilen mesleki çalışmalar çerçevesinde, alan öğretmenlerinin görüşlerinden oluşan, birbirinden farklı görüşleri ve teklifleri içeren, akademik olan veya olmayan, tartışmaya açık, uygulamaya yönelik önerileri olan metinlerdir. Bağlayıcılığı yoktur. İçerik sorumluluğu, kaynakça bildirimi ve metin içeriklerinin tamamı, bildirileri/metinleri hazırlayan öğretmenlere aittir. Derslerin öğretiminde kullanılacak yöntem-tekniik önerileri öncelenecek metinlerden, derslerin öğretiminde doğrudan kullanması ile ilgili olmayan bazı hususlar çıkarılmıştır. Ayrıca, öğretmenlerimizden gelen diğer çalışmalar ve müzakere metinleri daha ayrıntılı bir çalışmada kullanılacağından bu dosyaya alınamamıştır.

Emeği geçen öğretmenlerimize teşekkür ederiz.

İçindekiler

Felsefe Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri	2
Derslerin Müfredatının/Programının ve Kitabın İşlenişi ve Ortak Konularda Bilgi ve Tecrübe Paylaşımı.....	6
Konuların Derste Nasıl İşlendiği, Verimli Sonuçlar Elde Edilen Bir Etkinlik Süreci, Öğretim Tekniği.....	8
Felsefe Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Bu Çözüm Önerilerinde Sosyal Kültürel Etkinlikler İle Öğrencilerle Etkili İletişimin Kullanılması.....	10
Felsefe Dersi Öğretiminde Eğitimde Niteliği Arttıracak Tedbirler ve Öğrencilere Kazandırılması Gereken Duygu, Düşünce, Bilgi, Erdem, Tecrübe ve Davranışlar.....	14
Felsefe Grubu Derslerinde Kullanılacak Özel Öğretim Yöntem, Teknikler ve Metotları	16
Sınıf Yönetimi Ve Öğrencilerle Etkili İletişim, Sosyal, Kültürel Etkinlikler Ve Eğitim Sürecine Etkileri.....	20

İZMİT YUNUS EMRE KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
FELSEFE DERSİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN
TEMEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Eğitim sorunları konusunda her alanın kendine ait sorunlarının ve çözüm önerilerinin araştırılması, başarılı bir eğitim, öğretim için önemlidir. Felsefe grubu dersi doğası itibari ile bir kısım zorluklar taşır. Öncelikle öğrenci felsefe dersinde geçmişte yaşanmış olayları, düşünceleri ve soyut kavramları öğrenmek durumunda kalmaktadır. Öğrencinin yüksek derecede seçici olan somut kavramlarla düşünme, anlama, algılama becerisi soyut kavramlarla düşünme, kavramlar arası bağlantı kurma ve öğrenme yetisini güçleştirmektedir.

Bunun yanı sıra; felsefe gurubu derslerinin öğretiminde karşılaşılan başlıca sorunlar grup derslerinin okul programlarına girişi ve yaygınlaşması, felsefe öğretiminin amaçları, programın içeriği, yöntem ve teknikler, ders kitaplarının içeriği olarak özetlenebilir.

Derslerde başarının yakalanmasında en önemli faktör dersin öğrencilere sevdirmesidir. Bu durumda felsefe gurubu öğretmenleri olarak öğrencilere derslerini sevdirmek ve onların derse karşı olan ilgilerini artırmak için gerekli önlemleri almak zorundayız. Bu anlamda temel sorunlar ve çözüm önerileri olarak;

- Felsefe dersleri müfredatının yoğunluğu azaltılarak yeniden yapılandırılarak gereksiz konular müfredattan çıkarılmalıdır, ders kitapları buna uygun düzenlenmelidir.
- Öğrenciler derslerde öğretilen konuları sadece sınıf geçmek, sınavda başarılı olmak için öğrenmek düşüncesindedirler. Felsefe bilgisinin sadece sınıf geçmek veya ygs başarısı için değil, hayatları boyunca gerekli olacak ve uygulanacak bilgi birikimi için de gerekli olacağı düşüncesi kazandırılmalıdır.
- Öğretmenler güncellenen eğitim-öğretim yöntemlerinden ve gelişmelerden haberdar olabilmeleri için kendi branşlarıyla ilgili seminerlere katılmalıdır.

Ayrıca dersin öğretiminde karşılaşılan ve başarıyı olumsuz yönde etkileyen temel faktörlerden biri, öğrencilerin ders seçimi yaparken bilinçli bir şekilde seçim yapmamasıdır veya yapamamasıdır. Ortaöğretim 11. Sınıfta öğrenciler ders seçimi yapmaktadır. Bu seçim tüm eğitim hayatını ve akademik başarıyı etkileyecek, ciddi bir adımdır. Felsefe dersleri için, iyi bir planlama yapılarak bu süreçte öğrencilerin daha bilinçli “ders seçimi” yapmasını sağlanması öğrencilerin derse olan ilgilerini, katılımlarını artıracak ve akademik başarıyı olumlu yönde etkileyecektir. Derslerde konuya uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması, motivasyonu sağlayacak görsellerden, hikayelerden, olaylardan vs. faydalanarak derse başlanması derse ilgiyi ve başarıyı arttıracaktır. Öğretim teknik ve yöntemleri açısından

öncelikle öğrencilerin ders hakkındaki kaygıları ortadan kaldırılmalı ve derse yüksek bir motivasyonla başlanmalıdır. Bunu sağlamak için; Öğrencileri derse motive etmek için, derse başlarken bir resim, hikaye, video vs ile öğrencilerin dikkatini derse çekebiliriz.

Felsefe grubu dersleri için çok güzel filmler ve animasyonlar, mevcut videolar var. Bunlar bir listelenip, öğretmenlere verilmelidir. Felsefe öğretmenlerinin bunları kullanmasına yasal bir zemin Bakanlığımızın ilgili birimleri tarafından oluşturulmalıdır.

Derse katılan öğrencilerin performansını anında değerlendirmek derse katılımı arttırmaktadır. Araştırmaya ve sorgulamaya yönelik **kısa ödevler vermek**, yapmış oldukları çalışmaların sunumunu yapmalarını sağlamak, bu konuda zümre işbirliği yapmak, soru ve cevap tekniğini konu başlarında ve sonlarında sıkça kullanmak, öğrencilerin bizim için değerli olduklarını hissettirecek sözler söylemek, İkaz ve cezadan çok, ödül, övgü yöntemini kullanmak, öğrenci merkezli ders işlemek, dersler işlenirken öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak işlemek ve onlara nasihat vermeden rehberlik yapmak,

Derslerin işlenmesinde öğrencilerin derse katılımını sağlamak ve derse işlerlik kazandırılması amacıyla; beyin fırtınası, örnekleme, soru-cevap, tartışma ve anlatım metodunun kullanılması önemlidir. Özellikle zümre öğretmenlerinin kendi aralarında dersin işlenişi ile ilgili bilgi ve teknik ve yöntemler hakkında birbirlerini geliştirebilmeleri, derslerde bir standart oluşturmak için şarttır. Öğrenme durumu farklılık gösteren öğrenciler için bireysel olarak ilgilenilmesi başarıyı etkileyecektir. Başarısız olan öğrencilere başarabileceği görev ve sorumluluklar yükleyip başarıyla karşı karşıya getirilmesini sağlamak önemlidir.

Öğrencilerin psikolojik, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapmak da hem derse olan ilgiyi hem de başarıyı artırmakta, dersin öğretiminde karşılaşılan sorunları da azaltmaktadır.

Felsefe grubu dersleri için **e-kitaplar** oluşturulması da dersin öğrenci açısından zevkli, akıcı geçmesini kolaylaştırabilir. Özellikle ünitelerde yer alan filozofların en temel kitapları hem e-kitap olarak tabletlere hem de etkileşimli tahtalara konmalı ve mutlaka okul kütüphanesinde bulunmalıdır. Bu materyallere öğrencilerin anında ulaşabilmesi dersin işlenişini her açıdan kolaylaştıracaktır. Ayrıca Felsefe konularını destekleyecek kitap dergi vs, dokümanlar okul kütüphanelerinde bulunmalıdır. Öğrenciler felsefi kavramları öğrenmeleri ve farklı bakış açılarını görebilmelerinin ancak kitap okuma ile mümkün olacağı noktasında bilgilen dirilmelidir. Bu noktada kitap okumaya teşvik edilmelidir. Bunun ders başarısına katkısı gözlenmiştir. **Bunun için özel bir ders saati olmalıdır.**

Sosyoloji dersinde birebir yaşayarak ve görerek bazı kazanımlar öğrenciye verilmelidir. Bazı toplumsal kurumların ziyaret edilmesi vs gibi etkinlikler yıllık planlarda yer

almalı ve yapılması sağlanmalıdır. Sosyoloji dersinde Görsel materyallerin fazla olması bilişsel ve görsel öğrenmeyi arttıran olumlu bir uygulamadır. Bu materyaller e tabletlerde de olmalıdır.

Derse başlamadan önce tüm öğrenciler ile birlikte, sınıfın tertip ve düzenini sağlamak, öğrencilerin kılık kıyafetlerine çeki düzen vermesini beklemek, ders araç gereçlerini hazır hale getirtmek vs ile derse başlamanın etkili olduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin ve öğretmenlerin derse hazırlıklı gelmeleri öğrencilerin derse olan ilgisini ve akademik başarısını arttıracaktır. Akran eğitimi yani öğrencilerin bir konuyu kendi akranları ile öğrenmesinin başarıyı artırdığı, öğrenmeyi kolaylaştırdığı gözlenmiştir. Bir problemin öğretmenin müdahalesi olmaksızın sınıfta tartışılarak, farklı çözüm yolları denenerek çözülmesi öğrenmeyi kolaylaştırmakta, kalıcı ve zevkli bir hale getirmektedir.

Tüm bunların yanı sıra dersin öğretiminde sınıf yönetimi, bu konuda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri de önemlidir. Sınıf yönetimini aksatan-zorlaştıran en önemli sorunlardan bazıları şunlardır:

- Sınıf mevcutlarının fazla olması,
- Öğrencilerin ders araç gereçlerini getirmemesi,
- Ders esnasında cep telefonu (dersle ilgisi olmayan içerik ile) vs gibi elektronik araçlarla ilgilenmesi,
- Öğrencilerin –ders esnasında- birbirlerinden ders araç gereçlerini istemesi,
- Derste konuşma,
- Derste uyuma,
- Derse geç kalma olarak belirtilebilir

Bu sorunları en aza indirmek ve ortadan kaldırabilmek için;

Eğitim-öğretim yılının başında ders araç ve gereçlerinin ders için öneminin üzerinde durulması ve öneminin kavratılması ile bu sorun çözülebilir. Bu konuda ders öğretmeninin net tavırlar sergilemesi ve sürekli takibi bu sorunu asgari seviyeye indirebilmektedir. Aynı tavrın tüm branş öğretmenleri tarafından tüm derslerde sergilenmesi davranışın kazanımı için bu anlamda önem taşır. Ayrıca; okullarda her öğrenciye özel ve ona zimmetli bir dolabının olması hem ders araç ve gereçlerini getirmeme bahanesini ortadan kaldırabilir hem de cep telefonu gibi elektronik araçların muhafaza edilmesini sağlar. Dersi dinlememe davranışı sergileyen öğrenciler için; Bu öğrencileri tespit etmek, ders içi etkinlikleri bu öğrencilere yaptırmanın, onlara bir takım sorumluluklar vermenin, tahtaya kaldırmanın vs. bu öğrencileri derse çekmekte etkili bir yöntem olduğu belirtilebilir.

Sonuç olarak; Derse katılan öğrencilerin performansını anında değerlendirmek derse katılımı arttırmaktadır. Araştırmaya ve sorgulamaya yönelik **kısa ödevler vermek**, yapmış oldukları çalışmaların sunumunu yapmalarını sağlamak, bu konuda zümre işbirliği yapmak, soru ve cevap tekniğini konu başlarında ve sonlarında sıkça kullanmak, öğrencilerin bizim için değerli olduklarını hissettirecek sözler söylemek, İkaz ve cezadan çok, ödül, övgü yöntemini kullanmak, öğrenci merkezli ders işlemek, dersler işlenirken öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak işlemek ve onlara nasihat vermeden rehberlik yapmak,

Derslerin işlenmesinde öğrencilerin derse katılımını sağlamak ve derse işlerlik kazandırılması amacıyla; beyin fırtınası, örnekleme, soru-cevap, tartışma ve anlatım metodunun kullanılması önemlidir. Özellikle zümre öğretmenlerinin kendi aralarında dersin işlenişi ile ilgili bilgi ve teknik ve yöntemler hakkında birbirlerini geliştirebilmeleri, derslerde bir standart oluşturmak için şarttır. Öğrenme durumu farklılık gösteren öğrenciler için bireysel olarak ilgilenilmesi başarıyı etkileyecektir. Başarısız olan öğrencilere başarabileceği görev ve sorumluluklar yükleyip başarıyla karşı karşıya getirilmesini sağlamak önemlidir.

Öğrencilerin psikolojik, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapmak da hem derse olan ilgiyi hem de başarıyı artırmakta, dersin öğretiminde karşılaşılan sorunları da azaltmaktadır. Ders öğretmenin demokratik bir ortam sağlaması, kuralları baştan ve birlikte belirlemesi ve bunu uygularken tutarlı davranması sınıf yönetimini kolaylaştırabilir. Orta Öğretimde öğrencilerin ergenlik döneminde olduğu unutulmamalı ve bu süreçte rehberlik servisinden yardım alınmalıdır. Sorun çıkaran öğrencilerin bu davranışlarının altında yatan nedenlerin araştırılması ve gerekli önlemler alınması öğretimde karşılaşılan sorunları azaltacaktır. Her öğretim yılı başında okul rehberlik servislerinin sınıf rehber öğretmenleri ile birlikte tespit ettikleri “risk gurubundaki öğrenciler” hakkında ders öğretmenlerini sene başında bilgilendirmeye özen göstermesi yararlı olacaktır.

Tüm bu tespitlerle dersin öğretiminde karşılaşılan sorunların ortadan kaldırılarak çözümlenmesi veya en aza indirilmesi öğretmenin, öğrencinin ve dolaylı olarak okulun akademik başarısını da artıracaktır.

DERSLERİN MÜFREDATININ/PROGRAMININ ve KİTABIN İŞLENİŞİ ve ORTAK KONULARDA BİLGİ ve TECRÜBE PAYLAŞIMI

1. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Psikoloji dersi bireyin kişisel becerilerini farkına varmada ve geliştirmesinde etkili olan, benlik algısının olumlu yönde gelişmesini etkileyen, kimlik gelişimine katkı sağlayan bir ders özelliği taşımaktadır. Psikoloji eğitimi ile öğrenciler kendini daha iyi tanıma şansını elde eder. Bu ders öğrencilerde zekâ türünü, kişilik özelliklerini ve yeteneklerini tanımaları yönünde farkındalık oluşturabilmektedir. Günümüz toplumlarında fiziksel, ruhsal her türlü şiddet hızla artmaktadır. Bunları fark edebilme ve bunlarla başa çıkma yeteneğinin bireylere kazandırılması noktasında psikoloji dersi iyi bir araç olabilir. **Aynı zamanda günümüz toplumlarının bir parçası haline gelen stresi tanıma ve bununla başa çıkabilme becerilerini geliştirme de psikoloji dersi etkili bir derstir.**

Psikoloji dersinin özel amaçları arasında şu maddelere yer verilmiştir. Öğrencilerin kendilerini tanımalarını, başkalarının davranışlarını anlamalarını, hoşgörülü olmalarını sağlamak. Öğrencilere diğer bireyleri sevmeyi ve yeteneklerini bilip ona göre hayatlarına yön vermeyi benimsetmek. Öğrencilerin kendilerinin ve çevrelerindeki kişilerin duygu, düşünce, davranış ve var oluş nedenlerini anlamalarını sağlamak. Öğrencilerin kendi kimliklerini oluşturmaları, anlayış ve hoşgörü geliştirmelerini sağlamak. Çevreye uyum süreci, kendine güven, yeterlilik bağımsızlık, kimlik ve kimlik gelişimi, duygusal zeka gelişimi, insan ilişkileri, öğrenme yöntemleri, bellek geliştirme, yaşamın farklı evrelerinde karşılaşılan sorunları fark etme ve çözüm üretebilme yeteneğini geliştirmek. Bütün bu amaçlar göz önüne alındığında Psikoloji dersi Öğretim programları öğrencilerin gelişim dönemleri ve kazanımları dikkate alınarak yeniden düzenlenmeli ve ortaöğretim yıllarında her öğrenci bu ders ile tanışma şansına sahip olmalıdır. Psikoloji dersi lise hayatının olmazsa olmazıdır.

Ortaöğretim 11. Sınıfta öğrenciler ders seçimi yapmaktadır. Bu tüm eğitim hayatını etkileyecek, meslek seçimini etkileyecek ciddi bir adımdır. Psikoloji dersi iyi bir planlama yapılarak bu süreçte Öğrencilerin daha bilinçli “ders seçimi” yapmasını sağlayacak kazanımları verebilir. Hem ders kitaplarının içerikleri hem de öğretmen uygulamaları pratik hayatta kullanılabilecek şekilde dizayn edilmelidir. Psikoloji ders kitabında yer alan etkinliklerin hem uygulanması hem de anlatılması gerekmektedir. Bu etkinlikler 1 ders saati içinde yapılabilecek şekilde planlanmalıdır.

2. FELSEFE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Felsefe insanın yaşamını, değerlerini, amaçlarını sorgulamakta, varlığı bütün olarak ele almakta, temelde insanın sorgulayabilme yeteneğine dayanmaktadır. Eleştirel düşünce, bilimsel düşünce ve yenilikçi düşünceye dayalıdır. Felsefe dersi bilinçli okuma, sorgulama, eleştirme, bütünleştirme, evrensel değerleri ve düşünce sistemleri analiz, sentez yapabilme becerisini öğretebilecek bir mahiyette öğretilmelidir.

Felsefe dersi öncelikli olarak “tutarlı ve mantıklı düşünmeyi öğreten” bir ders olmalıdır. Ders işlenirken tutarlı ve mantıklı düşünme, bunu ortadan kaldıran faktörleri bilme, yapıcı tartışma kültürü oluşturma gibi değerler öğrencilere kazandırılmalıdır. Ders işlenirken müfredat, sarmal bir şekilde tüm ünitelerde -konularla desteklenerek- tutarlı düşünme becerisini geliştirecek şekilde işlenmelidir. Orta öğretim programlarında yer alan konular ve kazanımlar ile merkezi sistem sınavları arasında bir paralellik olmalıdır. Sınavlarda bilgi ve yorum sorularının dengeli olarak sorulması gerekmektedir. Aksi halde öğrencilerde derse karşı olumsuz bir tutum oluşmaktadır. Öğrenciler YGS sorularını yapmak için derse çalışmanın ve dersi almanın gereksiz olduğu kanaatini taşımaktadır.

3. BİLGİ KURAMI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Bilgi kuramı dersi felsefe dersinin en temel konularını içeren önemli bir derstir. Hem 10. Sınıflarda hem de 12.sınıflarda seçilebilmesi güzel bir uygulamadır. 10. sınıflar açısından felsefeye hazırlık sağlarken, 12.sınıflarda merkezi sistem sınavında felsefe konularının tekrarı açısından branşımız için iyi bir seçim olmaktadır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ders plan programlarına bakıldığında felsefe grubu derslerinin, öğrencinin hayat için hazırlanmasına, kültür alanında ilerlemesine katkı sağlayacak şekilde düzenlendiği görülmektedir. Gençlerin yaşamayı, etkinlik sürmeyi, proje üretmeyi ve o projeleri hayata gerçekleştirmeleri yönünde gereken yetenekleri aşılatabilecek bir Felsefeye ihtiyaçları vardır. Onların hayatı kavramaları ve onu yaşamaları yönünde yardım edecek türde bir Felsefe dersi sunulmalıdır. Felsefe dersimizin amacı felsefe konularının ve öneminin yanı sıra, insanın siyasi, ahlaki, estetik ve dinsel bir varlık olduğunu belirtmek, öğrencilerimize bir probleme farklı alanlardan farklı bakış açıları ile yanıtlar verebileceklerini felsefe tarihinden örnekler vererek göstermektir. Bu örnekler aracılığı ile öğrencilerimizde eleştirel düşünmenin ve hoşgörü kültürünün yerleşmesine olanak sağlamayı amaçlıyoruz.

Felsefe grubu derslerinin başarısı için; öğrencilerin öncelikle motivasyonlarını yüksek tutmaları, dersi dikkatle dinlemeleri gerekmektedir. Felsefi terminolojiye hakim olmak için kavramların tekrarlanılarak öğrenilmesi, öğretmenler tarafından ders kitabından şematik olarak aktarılan bilgilerin açıklamalarının not alınması, dersin işlenişine katılmaları ve kavram bilgilerini geliştirmiş olmaları önemlidir.

HAZIRLAYAN VE SUNAN: GÜLEN ÇAĞLAYAN

KONULARIN DERSTE NASIL İŞLENDİĞİ, VERİMLİ SONUÇLAR ELDE EDİLEN BİR ETKİNLİK SÜRECİ, ÖĞRETİM TEKNİĞİ

Felsefe dersinin amacı düşünebilen, sorgulayabilen, bilgi ile insan arasında sağlıklı bağ kurabilen öğrenciler yetiştirmektir. Ancak Felsefe dersinin soyut konulardan oluşması, filozofların görüşlerine dayalı olması, ezber gerektirmesi bizlere düz anlatım ve not aldırma tekniklerinin dışında pek fazla seçenek bırakmıyor.

Bu yöntemlerin olumsuz yanları öğrenci kendini izleyici gibi hissediyor, ders dinleme isteğini azaltıyor, motivasyonu düşürüyor. Ve kalıcı bilgiler yerleşmiyor.

Yapılması gereken felsefe diyalogları üzerinden konuşarak ders işlenmesi, çocukların muhakeme güçlerini artıracak bilgilerin kalıcı olmasını sağlayacaktır. Ayrıca drama yöntemi felsefe dersinin içine yerleştirilmelidir.

Drama tekniği içerisinde birçok farklı etkinliği barındırır. Bu etkinlikler; doğaçlamalar, rol oynamalar ve dramatik oyunlardan oluşmaktadır. Böylece insanın karşılaşılabileceği veya kullanabileceği her türlü gerekli bilgi ve beceri yaşamın içinden durum, öykü vb. enstantanelerle sahnelenmiş olur. Bu da yaşanması, karşılaşılması güç olay ve durumların öğrencilerin zihinsel şemalarında yer edinmesini sağlayarak eğitimin desteklenmesinde önemli bir işleve sahip olmaktadır. Özellikle eğitici drama etkinlikleriyle bilginin uygulamaya dönüştürülmesi öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyerek bilginin edinilmesi sürecinde daha aktif bireyler yetiştirilmesinde önemli katkılar sağlamaktadır.

Yine tartışma ve münazaralar derslerimizde kullanılmalıdır. Müfredatın çoğu konusunun bu yöntemlere uygun olduğunu görmekteyiz. 1. Ünite Felsefe mi, Bilim mi, Felsefi bilgi, bilimsel bilgi felsefe, din, 2. Ünite Doğru bilgi Mümkün mü , değil mi ,bilginin kaynakları 3.ÜniteVarlık var mı, yok mu, Realizm, Nihilizm, 4.Ünite Evrensel Ahlak yasası var mıdır Yok mudur, 5. Ünite Ortak Evrensel Estetik yargılar var mıdır, yok mudur, gibi örnekleri çoğaltabiliriz.

Felsefe dersi gençlerimizin düşünüp konuşması, fikirler üzerine tartışması ve bazı kararlar alması, farklı görüşlere saygılı olma ve demokratik bireyler yetiştirilmesi açısından önemli bir derstir. Ayrıca bu dersin öğretiminde seçilen içerik öğeleri kadar yöntem seçimi ve bu yöntemi uygulayacak etkinliklerin düzenlenmesi de oldukça önem arz etmektedir. İçeriğin ne kadar zamanda nasıl aktarılacağını planlamak dersin daha verimli ve motive edici şekilde sürmesini sağlamaktadır. Planlama kısmını oluştururken en önemli unsurlardan bir tanesi öğretim etkinlikleridir. Öğretim etkinliklerini kullanmadaki temel amaç öğrencilerin daha çok duyu organına hitap ederek onların duyuşsal ve düşünsel gelişimlerini en üst seviyeye taşımaktır. Böylece dersin amacına yönelik öğrencilere kazandırılmak istenen bilişsel, duyuşsal ve psikomotor beceriler öğretim etkinlikleri ile felsefe dersi daha zengin hale getirilebilir.

Bu tür etkinliklerle bireysel ve grup çalışmalarından da faydalanarak öğrencilerin amaç belirleme, karar verme, problem çözme becerilerinin gelişmesi amaçlanıyor., Derslerde izleyici olarak öğretmenin anlattıklarını dinleyip not almak soyut konuların ele alınmasında öğrencileri oldukça sıkıkmaktadır. Öğrencilerin bir izleyici olması yerine süreçte yerine alarak olaylara çok yönlü bakabilen, analizler yapıp yorum yapabilme becerisine sahip olan, eleştirel düşünebilen, kendi düşüncelerini ortaya koyarak kendi sentezini oluşturan bireyler yetiştirilmesinde drama tekniğinden yararlanılabilir.

Eğitici drama uygulamasının sonunda gerçekleştirilecek olan tüm sınıfın katıldığı bir tartışma ortamıyla da grup etkileşimi sağlanarak sosyalleşme gerçekleşmiş olur. Bu sosyalleşme süreci içerisinde toplumsal sorunlara duyarlı ve katılımcı, karşıt fikirlere saygılı ve hoşgörülü, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen empati kurabilen sosyal ve duyuşsal anlamda bu ve benzeri becerilere sahip bağımsız bireylerin eğitiminde eğitici drama uygulamaları önemli bir yere sahiptir. Belirtilen bilişsel, sosyal ve duyuşsal becerilerin geliştirilmesi dışında bilginin kültürel çevreyle ilişkilendirilerek sunulması birey-toplum ilişkisinin daha sağlam kurulmasında da drama tekniğinin katkısı oldukça fazladır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

Eğitimin karakteristik yapısı geçmişten günümüze kadar farklı yapılarda şekillenmiş ve ihtiyaç duyulan insan modeline göre de değişmeye devam etmektedir. Bu değişimin içerisinde felsefeye çok fazla görev düşmektedir. Yetiştirilecek insan modeline göre değişen eğitim felsefeleri, ulaşılmak istenen amaca göre nasıl bir yol izlememiz gerektiği konusunda eğitimcilere yardımcı olmaktadır.

Günümüz eğitim anlayışında düşünen, araştıran, üreten ve ürettiğini toplumun yararı için kullanan bireyler yetiştirmek temel amaç olmakta bu amacı gerçekleştirmek için ise felsefe dersine çok iş düşmektedir. Özellikle yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen eğitim programlarıyla bu insan modelini gerçekleştirmeye çalışma çabaları son yıllarda göze çarpmaktadır. Eğitim programlarında gerçekleştirilmek amaçlar yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmiş olsa da dersin amaçları gerçekleştirecek içeriğinin hangi yöntem ve tekniklerle öğrencilere nasıl sunulacağı da oldukça önemlidir. Ancak geçmişte ve maalesef günümüzde eğitimin hemen hemen bütün kademelerinde öğretmen merkezli ve sadece anlatım yöntemine dayalı bir öğretim anlayışı organize etme ve iletişim gibi becerilerin gelişimi de sağlanabilir.

HAZIRLAYAN VE SUNAN: Ç. Kübra KALKAN

**1- KARABÜK SAFRANBOLU ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
FELSEFE DERSİ ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ, BU ÇÖZÜM ÖNERİLERİNDE SOSYAL KÜLTÜREL ETKİNLİKLER
İLE ÖĞRENCİLERLE ETKİLİ İLETİŞİMİN KULLANILMASI**

11

1. TEBLİĞ METNİ:

Felsefe dersi öğretiminde karşılaşılan sorunlar:

- 1) Felsefe dersine karşı olan toplumsal önyargı, anlayamama korkusu ve dini yönden hassasiyetlerine tehdit olarak görmesi
- 2) Felsefenin konularının soyut olması ve düşünsel boyutundan dolayı kavrayamayacağı korkusu
- 3) Felsefe dersi eğitimini niçin aldığını bilmemesi
- 4) Felsefe dersi öğretmenlerinin toplumdaki yanlış algısı ve dini hassasiyete karşı olabileceği düşüncesi
- 5) Ders için gerekli olan bilgi, kavram hazır bulunurluğunun olmaması ve kitap okuma alışkanlığının bulunmaması
- 6) Öğrencilerin dersten çabuk sıkılması, dersi anlayamadığı zaman saçma olarak görmesi
- 7) Öğrencilerde merak duygusunun yetersiz olması
- 8) Öğrencilerin amaçsız olması ve bir ideal eksikliği yaşamaları

- 9) Teknolojinin, internetin sürekli zihnini meşgul etmesi
- 10) Sınıf yönetiminde aykırı ve olumsuz tavır sergileyen öğrencilerin olması

Karşılaşılan sorunlara karşı alınabilecek önlemler ve çözümler:

- 1) Felsefe dersi alanının iyice belirtilmesi ve konularının önyargılar dikkate alınarak hassas bir şekilde tanıtılması gerekir. Felsefe derslerine karşı olan önyargılar belirtilerek aslında çok önemli bir alan olduğu Türk toplumunun önde gelen aydınlarının fikirleri paylaşarak ve bu fikirler dayanak oluşturularak hayatın içinden örnekler verip açıklanmalıdır. İslam filozoflarını örnek vererek felsefeyle ilgili yanlış algıya dikkat çekmeli, korkulmaması gereken bir alan olduğu, bazı uygun felsefi metinler getirilerek derste sunulması ve içeriklerinin ilgi çekicilik, anlaşılabilirlik yönünden uygunluğu belirtilmelidir.
- 2) Felsefenin soyut ve düşünsellik boyutu güncel konularla bağlantı kurularak ne kadar hayatın içinden bir alan olduğu ve anlaşılamayacağı korkusunun gereksiz olduğu belirtilmelidir. Felsefe aracılığı ile hayatın sorgulamanın önemini “drama” ve “rol yapma” öğretim teknikleri kullanılarak açıklanmalıdır.
Öğrencilere “ **Hayat ile Felsefe**” konu ve temalı bulunulan ilin üniversitesindeki akademisyenleri aracılığıyla seminer vermek. Bu konularla ilgili sempozyum ve seminer çalışmalarına götürmeye çalışılmalıdır.
- 3) Felsefe dersini niçin aldığı ve neden gerekli olduğu gelişmiş toplumların felsefeye verdiği önem örnek gösterilerek anlatılmalıdır. Gelişmiş toplumlarda felsefenin etkisi paylaşılmalı ve “**Analoji Tekniği**” kullanılarak aynı problemlerle karşı karşıya olan bir toplum olarak bizimde ihtiyacımızın olduğu anlatılmalı ve kavratılmalıdır. Felsefenin hayata bakış açımızı değiştiren bir alan olduğu filozofların hayatlarından örnek verilerek ve metinlerinden pasajlar okutularak gösterilmelidir.
- 4) Felsefe öğretmenin yanlış algısını ortadan kaldırmak için öğretmen-öğrenci etkileşimini etkili iletişim becerisi kullanılarak güvene dayandırılmalı ve öğrencinin öğretmeni sevmesi için bir güven ve saygı ortamı oluşturulmalıdır. Felsefe öğretmenlerinin dine karşıt olduğu önyargısı kırılmalı ve bunun için felsefe ile uğraşan İslam filozofları örnek gösterilmeli ve menfi bir felsefe eğitimin olmadığı felsefenin insana katkıları ve özgür bireyler olarak yetişmesi için etkili olduğu belirtilmelidir. Öğretmen; bu felsefe eğitimi alan ve veren insanlarla ilgili algının yanlış olduğunu ve dine karşıt bakış açısının egemen bir anlayış olmadığını belirtmeli ve öğrencileri kazanmalıdır. Hatta felsefe eğitimini sahip olduğu inançları

sağlamlaştırmak için kullanabileceğini de belirtmek gerekir. Felsefenin sadece bir disiplin düşüncelerimizi geliştiren bir araç olduğu kavratılmalıdır.

- 5) Öğrencilerin kavram ve bilgi yönünden hazır bulunuşluğunun olması için kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerekir. Araştırma ve kitap okuma alışkanlıkları ders içinde ya da ders dışında uygun farklı ortam bulunarak belirli günlerde toplu “kitap okuma seansları” düzenlenmelidir. Dersler, işlenirken öğrencilere anlatılan konularla ilgili sürekli kitap tavsiyelerinde bulunulmalıdır. Felsefi kitaplar öğrenci seviyeleri dikkate alınarak okutulmalı ve bilinçlilik sağlanmalıdır.
- 6) Öğrencilerin sıkılma davranışlarını önlemek için beden dili kullanılarak diksiyon ve hitabete dikkat etmek gerekir. Öğretmen etkili iletişim becerisi ile öğrencilerle etkili iletişim kurmalı, göz teması kurularak ders işlemeli ve yeri gelince öğrenci merkezli dersi işlemelidir. Öğrencilerin derste sıkılmaması için o günkü konuya uygun sürpriz “**Sosyal Drama**” etkinlikleri yapılmalı, “**Rol Yapma**” yöntemi ile öğrenci ilgisi diri tutulmalıdır. Filozofların hayatlarından, yaşam üzerine olan mantıklı ve etkileyici düşüncelerinden “**Örnek Gösterme**” yöntemi ile “**Analoji**” tekniğinden yararlanılarak bahsedilmeli ve felsefi konuların mantıklı, tutarlı olduğu gösterilmelidir. Öğrencilerin ilgilerinin diri tutulması için ders içerisinde, ders dışında sosyal kültürel etkinliklerden yararlanılarak öğrencilerin enerjilerini atmaları ve felsefeyi hayatla bağdaştıracak etkinliklerde bulunulmalıdır.
- 7) Öğrencilerin içinde buldukları dünyaya dair merak uyandıracak ve farkındalık oluşturacak evren ve evren içindeki varlıkların hayret uyandıran yönleri “sunum” tekniği kullanılarak, belgeseller izletilerek, ilginç ve az bilinen bir takım gizeme sahip konulardan bahsederek öğrencinin dikkati çekilmelidir. Öğrenci hayata ve kendine dair ne kadar merak edilecek çok şeyin olduğunu anlamalı ve bunlar ona kavratılmalıdır. Sosyal yaşantılarında karşılaştıkları problemlere felsefi bir bakış ile bakabilmesi için merak ve sorgulamanın önemi fark ettirilmelidir. Öğrenciye “**Felsefi Sorgulama**” deneyimleri yaşatmalı ve “**Soru- Cevap Tekniği**” kullanılarak ilginç tartışma konuları ile “**Beyin Fırtınası**” yapılmalıdır.
- 8) İnsanın bilgiye ihtiyacı olan ve hayatını öğrenmeleri ile yönlendiren bir varlık olduğu anlatılmalı ve içinde yaşadığımız evrenin gizemini anlatan sine vizyon çalışmaları ile ilginç araştırmalar paylaşılmalıdır. İçinde yaşadığı evrenin problemlerinden bahsedilmeli ve küresel sorunları paylaşarak kendisi ve içinde yaşadığı evren hakkında bir farkındalık oluşturularak, bir amacının olması gerektiği fark ettirilmelidir. Bunları filozoflardan ve kendi toplumundan çıkmış aydınlardan

örnekler vererek yapılmalıdır. Sempozyum ve seminer çalışmalarını takip edip öğrencilerle beraber gidilmelidir. Bu şekilde öğrendiği bilgiyi kendisinin belirlediği bir amacına göre bilinçli ve farkındalık sahibi bir birey olması sağlanmalıdır. Amaç sahibi olması öğrencinin öğrenme isteğini sürdürecektir ve öğrencinin bilgiyi kullanmada etkin kılacaktır.

9) Teknoloji ve internetin bilinçli kullanılması ile ilgili uzman kişilerden yardım alarak seminer verilmeli ve internetin bilgiye ulaşmada etkin rolünün olduğu belirtilerek bilinçli kullanım için yönlendirilmelidir. Felsefi problem ve konularla ilgili araştırmalar internet kullanılarak ve nitelikli forum siteleri ve bilgi paylaşım siteleri önerilerek farkındalık oluşturulmalıdır. Ayrıca sosyal medyanın ders için kullanılması içinde sınıf gurupları oluşturulabilir ve bu guruplar için ders dışında bilgi paylaşım zamanları ayarlanabilir. Bu çalışmalar için okulun web sitesinde bir forum bölümü açılabilir ve felsefe kulübü oluşturularak bu paylaşımlar sağlanabilir. Böylece okulun misyon ve vizyonuna uygun felsefe etkinliklerinin paylaşımı, çalışmaların duyurulması, bilgi paylaşımı, sosyal etkinliklerin duyurulması ve okul felsefe kulübünün takibinin sağlanması çalışılmalıdır.

10) Sınıf içinde karşılaşılan sorunların çoğu öğrencinin enerjisini atamaması ve zihninde başka problemlerle derse gelmesidir. Sınıf yönetiminde problem yaşamamak için öğrencilerin ergenlik döneminde oldukları göz önüne alınarak, onların enerjilerini atmak ve meşgul olmaları için sosyal etkinliklere yönlendirilmeli ve ders içi ya da dışı felsefe eğitimiyle ilgili faaliyetler düzenlenerek öğrencinin enerjisinin atılması sağlanmalıdır. Ders içerisinde konulara uygun “**Münazara**” etkinlikleri ve öğrenciyi aktif kılacak çalışmalar sıklaştırılmalıdır.

Tüm bu sorunlar ve çözümler dikkate alınarak daha iyi bir felsefe dersi öğretimi sağlamak için öğretmen hizmet içi eğitim seminerleri olarak ve kendini öğretmenlik yeterliliği yönünden sürekli geliştirerek çalışmalarına devam etmelidir. Yeni çıkan öğrenme ve öğretme yöntem ve tekniklerini, bu alanla ilgili çalışmalarını takip etmeli ve donanımlı olmak için sürekli kendini yenilemelidir. Etkili iletişim becerilerini artırmak için sürekli iletişim becerilerini geliştirmelidir.

2.TEBLİĞ METNİ:

FELSEFE DERSİ ÖĞRETİMİNDE EĞİTİMDE NİTELİĞİ ARTTIRACAK TEDBİRLER VE ÖĞRENCİLERE KAZANDIRILMASI GEREKEN DUYGU, DÜŞÜNCE, BİLGİ, ERDEM, TECRÜBE VE DAVRANIŞLAR

Nitelikli bir eğitim için öncelikli olarak eğitilen kişilerin aldıkları eğitimde kazandırılacak değerler çok önemlidir. Bu değerler Özellikle içinde yaşadığımız çağın teknoloji, bilgi ve iletişim çağı olduğunu düşünürsek daha çok ön plana çıkmaktadır. Çünkü gelişen teknolojinin, buna bağlı olan maddi değerlerin beraberinde taşıdıkları ve maddi değerlere mana ve anlam katan manevi değerlerin olması gereklidir. İnsanlar bu manevi değerlerini, karakterini, benliğini ve buna bağlı olan ilkelerini daha çok aldıkları eğitime buldukları aile ve toplumsal gruplarına göre benimsemeye ve içselleştirip karakteristik özelliği yapmaya çalışır.

Nitelikli aile ve kurumsal eğitim ile nitelikli bireyler yetiştirilir ve toplumsal benlik kazanılarak duygu düşünce dünyası gelişir erdemli davranışlara yönelme gerçekleşir. Bu noktada eğitimle öğrencilere kazandırılması gereken niteliklerin önemi ön plana çıkar. Birey nitelikli olunca toplumda nitelikli olur. Toplumlar bireylerin duygu, düşünce ve bilgi donanımları üzerinde gelişir ve sağlıklı bir yapıya dönüşür.

Hem toplumun, hem de toplumda yaşayan bireylerin kazanması gereken bu üstün nitelikler eğitim ile mümkün olur. Sağlıklı bir eğitim için de donanımlı eğitimciler ve donanımın aktarılacağı yetiştirilen bireylerin olması gerekir. Eğitimin ortaöğretim basamağında verilen derslerden biri olan felsefe dersi bu yönüyle çok ön planda olması gerekir. Çünkü tarihte erdem, bilgi ve düşünce dünyasının gelişimi toplumların yetiştirdikleri filozoflar ve düşünürlerin fikirleriyle sırtlanmıştır. Filozoflar erdem, bilgi ve düşüncelerin gelişiminde önemli rol oynamış ve eğitimde sorgulanmasına da katkıda bulunmuşlardır.

Bu değerlerin kazandırılmasında felsefe dersinin önemli bir rolü olduğu aşikârdır. Derslerde filozofların hayatlarından kesitler vererek erdemli davranışlara örnek verilmelidir. Felsefe dersinde bu değerler öğretilirken filozofların yaşamları ve onların üzerinde fikirlerini beyan ettikleri erdemli davranışları, bilginin ve ilimin peşinden koşmaları öğrencilere fark ettirilip anlatılmalıdır.

Öğrencilere içinde yaşadığımız Anadolu topraklarında yetişmiş Anadolu aydınlarından ve İslam filozoflarından da model olarak gösterilip anlatılmalıdır. Anadolu bilgeleri içinde

yaşadığımız toplumun toplumsal karakterini yansıttığını, bizim kültürel mirasımız olduklarını ve hayatlarında edindikleri bilgi, duygu, düşüncelerinin bizim manevi kimliğimizi oluşturdukları anlatılmalıdır. Bunlar; sinema filmleri, çekilmiş belgeseller, kitaplardaki pasajlardan ve sosyo-drama etkinliklerinden yararlanılarak aktarılmalıdır. Gerek derslerde gerek ders dışı etkinliklerde sağlıklı ve nitelikli öğrenci yetiştirmek için bu kültürel mirastan yararlanılmalıdır.

Öğrencilere sahip olmaları gereken bu erdem, düşünce ve değer dünyasını model alacakları güncel ve yakın tarihten insanlardan bahsedilerek de yapılabilir. Öğrenciler ders içerisinde filozofların karakterlerine büründürülerek “Rol Yapma” yönteminden ve “Drama” yönteminden yararlanılmalıdır.

Bilginin ve bilgeliğin peşinde koşmak olan felsefenin aracılığıyla bu üstün nitelikler eğitimde ön plana çıkarılmalı ve derslerde konulara etkinlikler aracılığıyla verilmelidir.

ADEM GÜREL

Tebliği Sunan

NEVŞEHİR ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

FELSEFE GRUBU DERSLERİNDE KULLANILACAK ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEM, TEKNİKLER VE METOTLARI

Felsefe öğretim programlarında amaçlanan öğrencilerin içinde yaşadıkları dünyayı daha iyi algılayıp analiz etmeleri için ihtiyaç duydukları düşünsel yeterliliği onlara kazandırmaktır. Felsefe dersi farklı konu alanlarıyla yani, bilimle, edebiyatla, sanatla, dil eğitimiyle beslenmesi bir gereken bir derstir. Bu açıdan felsefe öğretme ve öğrenmede bilgileri sürekli olarak tazelemek, yeni yöntem ve öğretim tekniklerinin farkında olmak, bilimde, sanatta ve edebiyattaki yeni gelişmelerden haberdar olmak gerekir. Bu yüzden felsefenin yaşam ve kültürle bağlantılı bir şekilde öğretiminin yapılması gerekir.

Felsefe programının öğrencileri düşünce dünyasıyla tanıştırması, eleştirel düşünebilme yeterliği kazandırması, sorgulayıcı düşünmeyi öğrenmesi ve felsefeyi bir yaşam biçimi haline getirmesi beklenir. Düşünsel süreçlerin öğrencilerde bir yaşam biçimi haline gelmesi ve içselleşmesi hem bireysel hem de toplumsal yönden oldukça önemlidir. Bundan dolayı öğrencilerin çeşitli konularda ortaya koyduğu düşünme biçimini ifade etmesine fırsat verilmeli, her düşünceye en azından düşünce olarak değer verilmeli, ortaya çıkan düşüncenin irdelenmesini, sorgulanmasını sağlayacak ortamlar oluşturulmalıdır.

Felsefe yapmak bir düşünme etkinliğidir. Bu açıdan bakıldığında felsefe öğretimi sadece yapılan felsefeleri öğretmek ve öğrenmek olmamalı, felsefe yapmayı öğretmek ve öğrenmek olmalıdır. Çünkü birey düşündüklerini dışa vurarak düşüncesini ortaya çıkarır. Bu yüzden felsefe öğretiminin öğrenciler açısından bir yük olmaktan çıkarılması, felsefenin ezbere bir takım bilgilerin tekrarından ibaret olmadığı anlayışının köklü bir biçimde yerleştirilmesi gerekir. Felsefenin amacı öğrencilere problemlerin çözümüne yönelik bir tavır alış kazandırmaktır. Felsefi tavır alma bir takım yöntemlerle elde edilir. Felsefe kendi amacına hizmet edecek nitelikte yöntemler kullanır. Temeli akıl olan felsefe ancak yöntemli düşünme ile gerçekleşir. Bu yüzden felsefe öğretiminde dersin içeriğine ve kapsamına uygun yöntemler kullanılmalıdır. Bu da felsefe öğretimini başarıya ulaştıracaktır.

Felsefe ders alanının soyut ve yoğun mantıksal muhakeme gücü gerektiren konulardan oluşmuş olması, dersin işlenişinde, kazanımların gerçekleştirilmesinde öğrencilere önemli sorumluluklar yüklemektedir. Derse hazırlıklı gelmelerinin yanı sıra okuma ve okuduğunu

anlam a becerilerinin gelişmiş, sorgulayıcı eleştirel düşünme yapısı kazanmış olmaları da gerekmektedir.

Felsefe grubu dersleri genellikle anlatım, soru cevap ve not tutturma teknikleriyle işlenmektedir. Konular, kazanımlara uygunluk gözetilerek, öğretmen tarafından anlatılmakta, öğrencilerden gelen sorular cevaplanmakta, önemli görülen bilgiler özet bir biçimde öğrenciye yazdırılmaktadır. Öğrencilerin, derslere aktif katılımın sağlanmasına çalışılmaktadır. Ders içeriklerine uygun olarak hazırlanan slaytlar, akıllı tahtalarda gösterilmektedir. Ders sonunda veya bir sonraki dersin başlangıcında, işlenen konuları tekrarlama, hatırlatma amacıyla öğretmen tarafından sınıfa sorular sorulmakta, cevaplandırılmaktadır. Her ünitenin sonunda, o üniteye ait, yaprak test çözülmekte ve öğrencilerin yapamadığı sorular, tek tek, açıklanarak cevaplandırılmaktadır.

Felsefe dersinde felsefi problem oluşturarak öğrencilerin bu problemi serbest düşünme ve beyin fırtınası ile çözmeye çalışmaları sonra da felsefe tarihinde filozoflarca bu konuda üretilmiş çözümleri kavrayıp bunların ne derece tutarlı olduklarını karşılaştırmalı olarak müzakere edebilmelerini sağlanması dersin işlenişinde temel amaç olmalıdır. Öğrencilerin kendi yorumlarını katamadıklarını bir felsefe dersi düşünülemediği gibi herhangi bir temeline dayanmadan felsefi yorumlama yapmanın da bizi istedik sonuca ulaştırılacağı düşünülemez.

Derslerde işlenecek konular hakkında sorular öğrencilere bir ders öncesinde verilerek öğrencilerin derse araç ve gereç olarak da hazır gelmeleri sağlanmalıdır. Öğrenci ders araç ve gereçlerini kullanmak alışkanlığını vermek amacıyla derse gelirken ders kitabı, defteri getirmesi ve kontrollerin düzenli yapılması faydalı olacaktır.

Sosyoloji dersinde genellikle kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri anlatım, soru cevap, karşılaştırma, tartışma, beyin fırtınası ve örneklendirme. Sosyoloji araştırmalarında kullanılan yöntem ve tekniklerle ilgili öğrenciler, ilgilendikleri ve istedikleri konularda gözlem, görüşme, anket, monografi hazırlanıp böylelikle aktif öğrenme gerçekleştirilebilir.

Öğrencilerin derse karşı ilgi uyandırabilmek için diğer zümre öğretmenleri ile iş birliği yapılması ve düşünerek üretkenliğe yönltilmesi faydalı olacaktır. Bu yüzden okulumuz meslek dersleri içerik bakımından felsefe ile iç içedir. Özellikle Din felsefesi kazanımlar konusunda en etkili ünite olmuştur.

Felsefe dersinde, öğrencilerin kendilerini tanımaları, kendileriyle barışık olmaları düşünme alışkanlıkları gibi amaçlar gerçekleştirilmiştir.

BİLDİRİNİN MÜZAKERESİ:

- 1- Dersler arası işbirliği önemlidir. Bu amaçla belli konularda ilgili branş öğretmeniyle işbirliği yapılmalıdır.
- 2- Derslerimizde öğrencilerimize yöntemli düşünmeyi öğretmeliyiz. Okuma ve okuduğunu anlama bütün dersler için çok önemlidir. Kitap okuma ve öğrenciye bu alışkanlığı kazandırma noktasında tüm branş öğretmenlerinin aynı duyarlılıkla hareket etmesi gerekmektedir.
- 3- Kitap seçimi konusunda da titiz davranmalıyız. Daha çok düşünce ağırlıklı kitaplara öğrenciyi yönlendirerek ÖSYS'ye yönelik de çalışma yapılmalıdır. ÖSYS'de çıkan soruların özellikle de Türkçe, felsefe grubu sorularının büyük bir kısmı paragraf sorusu olup okuduğunu anlama ve yorumlamaya dayalıdır. Bunun için bu tip sorulara öğrencilerimiz hazırlanmalıdır.
- 4- Soyut konuların öğrenciler tarafından anlaşılması ve kavranması zor olduğu için bunların somutlaştırılması ve öğrenciye bu şekilde aktarılması yararlı olacaktır. Ayrıca öğrencilerin kelime dağarcıklarını zenginleştirmek gerekiyor. Özellikle tanım ve kavramların zihinlerde netleştirilmesi öğrencilerin anlama ve yorumlaması için oldukça önemlidir.
- 5- Sözel derslerde karşılaştırma yönteminin öğrenciye çok sık kullanılması oldukça yararlı olmaktadır.

Felsefe derslerinde materyal kullanımı, paylaşımı ve değerlendirilmesi

Öğrenme sadece görsel boyutta gerçekleşmeyen bir durumdur. Kimi durumlarda ilginç sesler ve ses dizeleride öğrencinin zihninde yer tutar bu amaçla önceden hazırlanmış materyaller kullanılabilir. Felsefe eğitiminde dinleme ve dinlediğini anlama, düşünce yeteneğini geliştirmeye yardımcı olur. Felsefe derslerinde önceden hazırlanacak çeşitli diyaloglar veya konu anlatımları kaydedilerek öğrencilere sunulabilir. Görsel materyaller ile işitsel materyallerin bir bileşimi olan video cd dvd gibi materyaller hem sesi hem de görüntünün bir arada olduğu materyallerdir araştırılarak önceden tespit edilecek konuya uygun filmler ders içerisinde eğitim amaçlı kullanılabilir. Felsefe derslerinde uygun filmlere yer verilmesi soyut düşünceleri daha kolay anlaşılmasını sağlayacaktır.

Felsefe derslerinde ilgiyi toplamak için filozofların resimlerinden de faydalanılır. Yaşadıkları çevre ve dönemi anlatan resimlerde konunun bütüncül bir yaklaşım içerisinde algılanmasını sağlayacaktır. Öğrencilerin düşünürlerin yaşadıkları yerler ile ilgili resimler görmeleri onların motivasyonlarını artıracaktır.

Felsefe derslerinde kullanılabilecek diğerk bir materyal de kavram haritalarıdır. Felsefeyle tanışalım ünitesinde felsefenin anlamı ve özellikleri verildikten sonra bütün bir felsefe tarihini filozoflar, yaşadıkları yerler ve dönemleri özetleyen bir konu başlığı ve yine bir sayfalık filozofların yaşadıkları dönemi, temsil ettikleri düşünce akımlarını gösteren bir kavram haritası olursa, felsefenin diğerk ünitelerinde konular işlenirken öğrenciler filozof ve temsil ettikleri akım ve görüşleri daha kolay aşına olabilirler.

Ders işlenirken, konulara uygun slâytlar, akıllı tahtalarda gösterilmektedir. Derslerimize ilişkin, kullanabileceğimiz animasyon, kısa film vb gibi görsel malzemeler eksiktir; bu alanda kullanabileceğimiz yeterli malzeme henüz yoktur. Bu, önemli bir ihtiyaç ve eksiklikler. MEB Eğitim Bilişim Ağı (EBA), bu noktada, bizim derslerimiz için yetersiz kalmaktadır. Uzmanlar tarafından, özet bir biçimde, konuların ana hatlarını kavratılabilecek içerikte kısa filmler, animasyonlar hazırlanmalı ve kullanımına sunulmalıdır. Özellikle TRT'nin hazırlamış olduğu Farabi, İbn-i Sina gibi Müslüman düşünürlerin yaşamını konu alan “ASYA’NIN KANDİLLERİ” ve “ANADOLU’DA ZAMAN” isimli belgesel öğrencilerle paylaşılmalıdır.

Çağımızın bilim ve teknoloji çağı olması nedeniyle derslerimizde öğrencilerimize araştırma ödevi olarak sunumlar hazırlattırılabilir ve bu sunumlar öğrencilerimize izlettirilebilir.

ORDU AYBASTI ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

SINIF YÖNETİMİ VE ÖĞRENCİLERLE ETKİLİ İLETİŞİM, SOSYAL, KÜLTÜREL ETKİNLİKLER VE EĞİTİM SÜRECİNE ETKİLERİ

İnsanın insanla müşterek kullandığı sosyo-kültürel her alanda hatta ontolojik epistemolojik bağlamda canlı cansız tüm var olanda, gerek sosyolojik gerek psikik ilişki/etkileşim mefhumu çift başlılık –ben ve ötekiler-yani algılayan ve algılanan ikileminde cereyan etmesi, ilişki/etkileşim denilen olgunun nevi şahsına münhasır ilke ve yöntemlerinin olduğu/olmak zorunluluğu tarih boyunca bilinen bir realite olup, bu durumda günümüz dünyasında teknolojiye ve kitle iletişim araçlarında vuku bulan baş döndürücü yenilik, gelişme, değişimlere paralel sosyal ilişki/etkileşim denilen olgunun tabiri caizse başı dönmüş olup ilişki doğal ve yapay olmak üzere kompleks bir hüviyete bürünmüştür.

Sosyolojik olarak ilişki olayı çok geniş kapsamlılık taşıması aynı olayın eğitim-öğretimin başat faktörü olan sınıf yönetimi ve etkili iletişim noktasında konu öğrenme-öğretme olunca ilişki/etkileşim daha da elzem bir rol kazanmaktadır ki bu duruma sosyolojik ve psikik parametreler ekseninde baktığımızda sınıf yönetiminde etkin ve etkili iletişimin/ilişkinin muhtelif Saikleri olmakla birlikte, bu müsebbiblerden başat olanı eğitim perspektifinden bakacak olursak felsefi paradigma yani olması gereken eğitim-öğretim anlayışımızın felsefesi Hümanizm eksenli olmalıdır ve de zorunludur.

Hümanizm felsefemiz olursa özellikle yaptığımız eğitim işinde karşımızdaki kitleye insani değerler eksenin bakıp, bu çerçevede diyalog kurabilirsek daha başarılı etkin verimli bir süreçte idame etmiş oluruz ki, hümanizmi deruni açmaktan ziyade hümanizmin ihata ettiği alt başlıkları sıralarsak eğitim-öğretime katkılarını daha da iyi serimlemiş oluruz.

Hümanizmin beraberinde getirdiği birçok alt başlıktan biz bir kaçına bakacak olursak bu alt başlıklardan da en önemlisi daha da yerinde bir ifade ile altın orta kavramımız bence SEVGİ olmalıdır ki sevginin elzemliliğinin felsefesinde hayatın her alanında her insan da mihenk olması gereken alegorimiz veya en azından kendi alanımız eğitim sahasında ‘İNSAN SEVMEDİĞİ BİR ŞEYİ ANLAYAMAZ ANLAYAMADIĞI BİR ŞEYİ DE SEVEMEZ’. temel ilkemiz olmasının elzemliliğini göstermektedir. Eğer şiarımız bu olursa, eğitim öğretim daha başarılı olacaktır ki zaten sevgi olgusunun ontolojik ve epistemolojik felsefesine bakarsak şu realite canlı cansız tüm varolan a bu perspektiften yaklaşabilirsek ilişkilerde sağlıklı güvenli huzurlu başarılı ambiyanslara kapı açmış oluruz ki sevginin şemsiyesi altında birçok faktör daha sayılabilir ancak tüm faktörlerden bence en temel önkoşul SEVGİ’dir.

Sevgiden sonra gelen birkaç müsebbip daha sayacak olursak hümanizm felsefesinde sevgi ekseninde sevginin uzantısı olan bir diğer ilke HOŞGÖRÜ dür. İnsanın olduğu her yerde ontolojik zorunluluk olarak hata, yanlış durumlarının olumsuzluğuna/olabilirliğine bakarak işimizin de istenilen hedef ve davranışları kazandırmak olduğu için, kaldı ki, eğer bir insan hata yanlış yapmıyorsa-iyimser safdillik olur-veya da böyle bir beklentide olmak sanırım birazcık safdillik olur. Çünkü hata olmasa zaten eğitimde istedik hedef davranışları kazandırma gibi bir amaçlılık safsatadan öteye geçmezdi.

Alt başlıklardan bir diğeri de SABIR olmalıdır ki bu da hatanın uzantısı onu olumlu amaca giden yolda destekleyen bir durum dur ve sağlıklı bir sınıf yönetimi ve sağlıklı bir etkileşim için bence olmazsa olmazlardandır.

Tebliği Hazırlayan: Mehmet DOĞAN